

[204. 1.]

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan twee ontwerpen van wet tot wijziging van:

- 1°. het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water;
- 2°. het Reglement van krijgstucht voor het krijgsvolk te water.

De toelichtende memorien, die de wetsontwerpen vergezellen, bevatten de gronden waarop zij rusten.

En hiermede, Mijne Heeren! bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Bagnères de Luchon, den 24sten Julij 1877.

WILLEM.

Aan
de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[204. 2.]

ONTWERP VAN WET tot wijziging van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat het wenschelijk is wijzigingen te brengen in het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

De bepalingen van het gemeene strafregt zijn toepasselijk op alle aan de militaire jurisdictie onderworpen personen, zich aan gemeene misdrijven schuldig makende, behoudens de uitzonderingen bij deze wet of andere militaire wetten vastgesteld.

Wanneer bij de militaire wet tegen een feit eene der straffen van het gemeene regt is bedreigd, worden ten opzichte van die straf insgelijks en onder gelijk voorbehoud de bepalingen van het gemeene regt gevolgd.

Art. 2.

Bij veroordeeling tot eene der oteerende straffen van het gemeene regt spreekt de militaire regter bij het vonnis vooraf de in art. 11 vermelde vervallenverklaring uit.

Bij veroordeeling tot eene der andere straffen van het gemeene regt kan de militaire regter de in art. 12 vermelde ontzegging uitspreken, wanneer hij van oordeel is, dat de schuldigverklaarde ter zake van het gepleegde feit ongeschikt is in den militairen stand te blijven of de betrekking van militairen geëmployeerde te behouden.

Art. 3.

De bepalingen van het gemeene regt voor het geval van wanbetaling van boeten in strafzaken zijn ook toepasselijk bij veroordeeling tot geldboete door den militairen regter.

De militaire regter is nogtans bevoegd de geldboeten te veranderen in militaire detentie van gelijken duur als de gevangenisstraf, welke voor het geval van wanbetaling der boeten zou zijn opgelegd.

Art. 4.

De militaire straffen zijn:

A. hoofdstaffen:

- 1°. de doodstraf;
- 2°. de militaire gevangenisstraf;
- 3°. de cassatie;
- 4°. de militaire detentie;

B. bijkomende straffen:

- 1°. de eerloosverklaring;
- 2°. de vervallenverklaring van den militairen stand of van de betrekking van militairen geëmployeerde;
- 3°. de ontzegging voor een bepaalden tijd van het regt om bij de gewapende magt of als militaire geëmployeerde te dienen;
- 4°. de degradatie;
- 5°. de vermindering in klasse.

Art. 5.

De doodstraf wordt aan den veroordeelde, in knielende houding en geblinddoekt, door een voldoende aantal militairen met den kogel uitgevoerd.

In de gevallen bij de wet bepaald, spreekt de militaire regter bij het vonnis vooraf de eerloosverklaring van den schuldigverklaarde uit. Die eerloosverklaring heeft dezelfde gevolgen als bij het gemeene regt aan eene veroordeeling tot de tuchthuisstraf zijn verbonden.

Art. 6.

Het lijk van den ter dood gebragte wordt zonder openbare plegtigheid begraven of over boord gezet.

Het wordt ter begraving aan de verwanten overgegeven, wanneer deze zulks verlangen.

Art. 7.

De militaire gevangenisstraf bestaat in opsluiting in eene militaire strafgevangenis, met verplichting tot arbeid.

Zij wordt opgelegd voor niet minder dan één en voor niet meer dan vijftien jaren.

Bij veroordeeling tot militaire gevangenisstraf van vijf jaren of meer spreekt de regter bij het vonnis vooraf de in art. 11 vermelde vervallenverklaring uit.

Bij veroordeeling tot militaire gevangenisstraf van minder dan vijf jaren spreekt de regter tevens de in art. 12 vermelde ontzegging uit.

Op de wijze en in de gevallen, bij het gemeene regt ten opzichte van de correctionele gevangenisstraf vastgesteld, kan de regter bepalen, dat de militaire gevangenisstraf in eenzame opsluiting zal worden ondergaan.

De straf wordt alsdan ondergaan in eene der gevangenissen, voor eenzame opsluiting bestemd of ingerigt.

Art. 8.

De straf van cassatie bestaat in eene verklaring, dat de veroordeelde is ontslagen uit de militaire dienst, met of zonder ontzetting van het regt om ooit weder bij de gewapende magt te dienen of eene betrekking van militairen geëmployeerde te bekleeden.

Art. 9.

Door de cassatie worden alle regten, aan vorige dienst ontleend of verbonden, verloren, daaronder begrepen de aanspraak op pensioen.

Wanneer zij geëmployeerde gaat met de in art. 8 vermelde ontzetting, wordt tevens het regt verloren, om Nederlandsche ridderorden, medailles, of andere onderscheidingsteekenen, voor zooverre deze laatste ter zake van vorige trouwe dienst zijn verkregen, te dragen.

Art. 10.

De straf van militaire detentie bestaat in opsluiting in een huis van detentie of provoost voor den tijd van minstens één dag en hoogstens twee jaren.

Wanneer en zolang deze wijze van opsluiting niet uitvoerbaar is, wordt de militaire detentie uitgevoerd op de wijze in krijgstuchtelijke zaken bepaald voor het hutarrest der officieren, het hut- of provoostarrest der dek- en onderofficieren en het provoostarrest der mindere schepelingen.

Ingeval deze wijze van uitvoering niet kan plaats hebben of voortduren zonder nadeel voor de gezondheid van den gestrafte, wordt zij zoodanig gewijzigd als in het belang dier gezondheid noodig is, of zelfs de verdere uitvoering geschorst.

Op de wijze en in de gevallen, bij het gemeene regt ten opzichte van de correctionele gevangenis vastgesteld, kan de regter bepalen, dat de detentie in eenzame opsluiting zal worden ondergaan.

Art. 11.

De vervallenverklaring van den militairen stand of van de betrekking van militairen geëmplojeerde heeft van rechtswege ten gevolge ontzetting van het regt om ooit weder bij de gewapende magt te dienen of eene betrekking van militairen geëmplojeerde te bekleeden.

De vervallenverklaring heeft bovendien de gevolgen, bij art. 9 aan de cassatie met ontzetting verbonden.

Art. 12.

De ontzegging van het regt om bij de gewapende magt of als militaire geëmplojeerde te dienen, wordt uitgesproken voor den tijd van minstens drie en hoogstens vijf jaren. Zij heeft van rechtswege ten gevolge de opheffing van de bestaande dienstbetrekking of het ontslag uit de betrekking van militairen geëmplojeerde, door den veroordeelde bekleed. Zij heeft bovendien de gevolgen bij art. 9, eerste lid, aan de cassatie verbonden.

De bij het vonnis bepaalde termijn loopt niet vóór het uiteinde van den duur der hoofdstraf.

Art. 13.

De degradatie bestaat in het terugbrengen van dek- en onderofficieren tot een der klassen van mindere schepelingen. De gedegradeerde kan bij goed gedrag op nieuw voor bevordering in aanmerking komen.

De degradatie kan door den militairen regter worden uitgesproken bij alle veroordeelingen tot de straf van militaire detentie of tot correctionele gevangenisstraf, wanneer hij van oordeel is, dat de veroordeelde ter zake van het gepleegde feit ongeschikt is den graad van onderofficier te behouden.

Art. 14.

In de bij de wet voorgeschreven gevallen bepaalt de regter, dat de veroordeelde tot detentie tot eene mindere klasse wordt teruggebragt.

Deze straf wordt alleen opgelegd aan mindere schepelingen, boven de klasse van matroos der 3de klasse.

Art. 15.

De vermindering in klasse wordt opgelegd voor onbepaalden tijd.

Bij goed gedrag kan de gestrafte op nieuw voor bevordering in aanmerking komen.

Art. 16.

Wanneer een militair tot correctionele gevangenisstraf zonder de in art. 12 vermelde ontzegging of tot militaire detentie is veroordeeld geweest, wordt de tijd zijner hechtenis, ook der preventive, niet als diensttijd medegerekend.

Art. 17.

Behalve in de bijzondere gevallen, waarin de poging tot een militair misdrijf bij het Crimineel Wetboek strafbaar is gesteld, is deze alleen strafbaar, wanneer tegen

het voltooid misdrijf de doodstraf met eerloosverklaring of de tuchthuisstraf is bedreigd.

In dit geval wordt de poging gestraft met eene tuchthuisstraf van vijf tot twintig jaren.

Voor de algemeene vereischen van strafbaarheid der poging gelden de voorschriften van het gemeene regt, voor zoover daarvan bij het militaire regt niet uitdrukkelijk is afgeweken.

Art. 18.

Op het militaire strafregt zijn, voor zooverre daarbij het tegendeel niet is aangenomen, toepasselijk de bepalingen van het gemeene regt betreffende:

- 1°. daderschap en medepligtigheid;
- 2°. toerekenbaarheid;
- 3°. zamenloop van misdrijven.

Wanneer bij zamenloop van misdrijven een daarvan degradatie of vermindering in klasse ten gevolge kan hebben, kan dit gevolg steeds worden uitgesproken, indien de opgelegde hoofdstraf geene verwijdering uit de dienst ten gevolge heeft.

Art. 19.

De bepalingen van het gemeene regt, betreffende den tijd van aanvang eener opgelegde gevangenisstraf, zijn op de militaire gevangenisstraf en de militaire detentie toepasselijk.

Art. 20.

De bepalingen der wet van 28 Junij 1854 (*Staatsblad* n°. 96), voor zoover daarbij in het Crimineel Wetboek veranderingen zijn aangebragt, zijn afgeschaft.

Waar de navolgende straffen bij het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water zijn of vóór die veranderingen waren bedreigd, worden zij vervangen:

de straf van den strop in de gevallen, waarin zij niet door eene andere straf is en blijft vervangen, door de doodstraf met eerloosverklaring;

de straf van het kielhalen met de bijkomende straffen, door militaire gevangenisstraf van minstens drie jaren;

de straf van het van de ra vallen met de bijkomende straffen, alsmede het als schelm aan den wal zetten:

voor dek- en onderofficieren, door militaire gevangenisstraf van hoogstens drie jaren, of door militaire detentie met degradatie;

voor mindere schepelingen, door militaire gevangenisstraf van hoogstens drie jaren, of door militaire detentie met vermindering in klasse;

de straf van cassatie met eerloosheid, door militaire gevangenisstraf van 5—15 jaren of door cassatie met de in art. 8 vermelde ontzetting;

de straf van cassatie met inhabiliteit, door militaire gevangenisstraf van hoogstens tien jaren of door cassatie met of zonder de in art. 8 vermelde ontzetting;

de straf van cassatie zonder eerloosheid of inhabiliteit, door militaire gevangenisstraf van hoogstens vijf jaren of door cassatie zonder de in art. 8 vermelde ontzetting;

de straf van degradatie, bedoeld in art. 41a van het Crimineel Wetboek, door militaire gevangenisstraf van hoogstens drie jaren;

de straf van degradatie, bedoeld in art. 41b van het Crimineel Wetboek, door militaire detentie van hoogstens een jaar met degradatie;

de straf van slagen met handdaggen:

voor dek- en onderofficieren, door militaire detentie van hoogstens acht maanden, met degradatie;

voor mindere schepelingen, door militaire detentie van hoogstens acht maanden, met vermindering in klasse;

de straf van arrest of detentie, door militaire detentie van hoogstens zes weken.

Waar de straf van cassatie zonder nadere bijvoeging is bedreigd, heeft de regter de keus tusschen de straffen, hierboven aangewezen, als vervangende de drie in het Crimineel Wetboek voorkomende soorten van cassatie.

Waar als bijkomende straf bij de cassatie gevangenis of bannissement is bedreigd, vervalt deze straf.

Art. 21.

De kruiwagenstraf, bedreigd bij art. 7 der wet van 17 September 1870 (*Staatsblad* n°. 162), wordt vervangen door militaire gevangenisstraf van gelijken duur.

Art. 22.

De artikelen 11, tweede lid, 14—50 van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water zijn afgeschaft.

Art. 23.

Artikel 52 van de wet op den overgang van de vroegere tot de nieuwe wetgeving is op deze wet toepasselijk.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Justitie,

De Minister van Marine,

[204. 3.]

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. De aanleiding tot de indiening van het tegenwoordig ontwerp is reeds met een enkel woord bij de toelichting van het gelijksoortige ontwerp tot wijziging van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande vermeld. Reeds meermalen en met steeds toenemenden aandrang is de wensch geuit tot afschaffing der lijfstraffen, ook bij de marine. Die wensch wordt door de Regering gedeeld, en met name de tweede ondergeteekende heeft aan dien wensch reeds meermalen uiting gegeven. Zoo daaraan niet reeds vroeger is gevolg gegeven, is dit alleen toe te schrijven aan de noodzakelijkheid eener nieuwe en rijpe overweging, omdat die afschaffing zonder meerdere ingrijpende veranderingen in het militaire strafregt niet mogelijk is. Hoe wenschelijk ook de geheele afschaffing der lijfstraffen moge zijn, behooren de waarborgen eener krachtige handhaving van de justitie en van de krijgstucht onverminderd te blijven, en eischte de bepaling van hetgeen in de plaats der lijfstraffen zou kunnen treden, een nauwgezeten onderzoek. Bovendien was het wenschelijk, de onderzinking van anderen te raadplegen, zich te vergewissen in hoeverre de bij zoodanige verandering wenschelijke zedelijke ondersteuning van hen, die geroepen zullen worden de nieuwe bepalingen toe te passen, verzekerd was. Die nadere overweging heeft echter volkomen de overtuiging bij de ondergeteekenden bevestigd, dat de afschaffing van alle lijfstraffen door het belang eener goede zeemagt dringend wordt gevorderd, geen langer uitstel mag lijden, en zonder eenig gevaar voor de belangen der justitie en der discipline kan geschieden.

§ 2. Het zal wel geen betoog vereischen, dat op zich zelve die soort van straffen geene aanbeveling verdient. Zij zijn sinds lang door de strafregtsleer veroordeeld en door alle beschaafde natien, behoudens eene enkele uitzondering, verworpen. In beginsel worden zij ook bij ons te lande vermoedelijk door niemand meer verdedigd, en alleen het geloof aan hare doelmatigheid en onontbeerlijk-

heid doet haar nog enkele hoewel steeds schaarscher wordende voorstanders vinden. De ervaring, overal waar men haar heeft doen verdwijnen opgedaan, heeft echter allen grond aan dat geloof ontnomen. Achtereenvolgens zijn de lijfstraffen uit ons stelsel van opvoeding verdwenen, in het gemeene regt afgeschaft, bij de landmagt en zelfs in de gevangnissen in onbruik geraakt, zonder dat een der gevaren, die velen zich daarvan voorstellen, is verzeenlijkt. Ook bij de zeemagt is hare toepassing steeds meer beperkt, voor bepaalde kategorien (daaronder ook voor de zeemiliciens) hetzij afgeschaft, hetzij in onbruik geraakt, zonder dat daaruit eenig nadeel voor de orde en tucht is ontstaan. Maar bovendien, achtereenvolgens zijn de lijfstraffen bij de marine van bijna alle beschaafde volken afgeschaft, zonder dat eenig nadeel is ondervonden, of de noodzakelijkheid eener wederinvoering is gebleken. Het is voldoende om op de Fransche, Duitsche en Amerikaansche marine te wijzen. Er bestaat geene reden, waarom de handhaving van orde en tucht bij de Nederlandsche marine niet evenzeer zonder lijfstraffen mogelijk zoude zijn.

§ 3. Kan alzoo de afschaffing naar het oordeel der Regering zonder bezwaar plaats hebben, ook de wenschelijkheid en noodzakelijkheid dier afschaffing zijn niet twijfelachtig. Aan het voortbestaan der lijfstraffen, niettegenstaande alle beperking harer toepassing, is voor een groot deel de tegenzin, men zou kunnen zeggen het vooroordeel tegen de dienst bij de zeemagt te wijten; een tegenzin en vooroordeel, die, in weerwil van alles wat in de laatste tijden gedaan is om het lot van den schepeling te verbeteren, veeleer toe- dan afnemen. Die toenemende tegenzin, al acht men hem ook niet in allen deele gegrond, laat zich gemakkelijk verklaren. Vroeger, toen de lijfstraffen nog een zeer gewoon middel van tucht waren en zelfs als middel van opvoeding onmisbaar werden geacht, werlen zij uit den aard der zaak uit een geheel ander oogpunt beschouwd, verwekte hare toepassing noch bevreemding, noch bijzonderen afkeer. Sedert zij achtereenvolgens overal elders zijn verdwenen, verwekken zij een gevoel van afschuw, dat niet alleen haar karakter aanmerkelijk verzwaart, maar ook terugwerkt op den stand, waarbij hare toepassing nog noodig wordt geacht. De straf van slagen wordt (of het te regt of ten onregte geschiedt, is in deze onverschillig) vrij algemeen door de publieke opinie als een overblijfsel van vroegere geringe beschaving, als menschonteerend uitgekreten. Zij is ongeschikt gevonden voor niet-militairen, zelfs voor de misdadigers in onze gevangnissen; zij is om dezelfde reden voor de militairen van de landmagt, met uitzondering van de onverbeterlijken bij het depot van discipline, niettegenstaande en in strijd met haar wettelijk voortbestaan, in onbruik geraakt; zij is zelfs in onze overzeesche bezittingen voor de inlandsche bevolking afgeschaft; bijna alle beschaafde natien hebben haar uit haar strafstelsel, ook voor de marine, verwijderd. Alleen voor den Nederlandschen zeeman wordt zij nog noodig geoordeeld en voortdurend ook toegepast. Onder die omstandigheden is het ligtelijk te verklaren, dat men aan die straffen karakter van schande hecht, dat zij vroeger niet bezat, en dat de achtting voor den stand, waarbij men haar handhaaft, daaronder lijdt. Het moge waar zijn, dat die straf in werkelijkheid niet wordt gehandhaafd omdat men het zedelijk gehalte onzer schepelingen lager oordeelt dan dat van de niet-militairen, van de militairen der landmagt, van de gevangenen, van de inlanders in de overzeesche bezittingen; dat men haar voornamelijk of bijna uitsluitend nog verdedigt door een beroep op de bijzondere positie der schepelingen, welke de toepassing van andere straffen moeilijker maakt, het groote publiek maakt deze onderscheiding niet. Van daar dat de afkeer van de zeedienst het meest bestaat bij hen, die het minst de toepassing dier straf hebben te vreezen, wier toetreding tot de dienst het meest wenschelijk is, ook tot duurzame verhooging van het zedelijk gehalte der schepelingen, bij de meer beschaafde en zedelijk hooger ontwikkelde personen hetzij van de middelklasse, hetzij van de lagere volksklasse. Zelfs op de verbetering van het kader werkt de afschuw, die deze straf verwekt, nadeelig, daar niet zelden mindere schepelingen van uitstekend gedrag en geschiktheid de bevordering tot onderofficier weigeren uit afkeer van geroepen te zullen worden tot de uitvoering van die straf mede te werken. Die uitvoering is